

هوالحق

اصول قراردادنویسی

جلسه دوم :

سوال : در اصول قراردادنویسی به چه دانش و اطلاعات حقوقی نیاز خواهد بود ؟

پاسخ :

سه دانش اساسی جهت تهیه و تنظیم یک قرارداد لازم است

۱. اصول قرارداد نویسی :

- به عنوان یک اصل قراردادنویسی ، قراردادها باید شفاف سازی شوند و باید از استعمال کلمات دو پهلو اجتناب شود .

- قرارداد تعهداتی را به دنبال دارد به همین خاطر باید متعهد ، موضوع تعهد و مدت اجرای تعهد مشخص و شفاف باشد .

۲. قواعد عمومی قراردادها :

این دسته از قواعد در همه قراردادها وجود دارد .

مباحث مواد ۱۸۳ تا ۳۰۰ قانون مدنی

در صورتی که این قواعد در یک قرارداد رعایت نشود موجب بطلان یا عدم نفوذ آن خواهد شد.

۳. قواعد اختصاصی :

قواعدی که مختص به همان قرارداد است به عنوان مثال :

- قواعد اختصاصی عقد بیع

- قواعد اختصاصی عقد اجاره و...

در واقع قواعد عمومی باید رعایت گردند تا به آن بتوان گفت قرارداد و قواعد اختصاصی باید رعایت گردند تا بتوان به آن عقد و قرارداد گفت ، عقد بیع ، عقد اجاره و...

قواعد عمومی و اختصاصی قراردادها بر خلاف اصول قراردادنویسی در هر نظام حقوقی متفاوت است .

مثال :

ماده ۱۹۰ چند مورد از قواعد عمومی قرارداد را بیان می کند :

« برای صحت هر معامله شرایط ذیل اساسی است:

(۱) قصد طرفین و رضای آنها

(۲) اهلیت طرفین

(۳) موضوع معین که مورد معامله باشد

(۴) مشروعیت جهت معامله .»

مثال برای قواعد اختصاصی :

در وقف :

برای آنکه وقف صحیح باشد باید عین مال حبس شود

حبس شود : از مالکیت مالک خارج شود .

و این حبس ابدی باید باشد .

در قرارداد اجاره :

باید مدت مشخص باشد در غیر اینصورت باطل است.

در ازدواج موقت :

باید مدت مشخص باشد در غیر اینصورت عقد نکاح باطل است .

در ضمان :

ضمانت شخص در صورتی صحیح خواهد بود که دینی به عهده او باشد در غیر اینصورت ضمانت باطل است .

بنابراین:

برای تنظیم یک قرارداد صحیح نیاز به :

۱. اصول قرارداد نویسی

۲. قواعد عمومی قرارداد

۳. قواعد اختصاصی قرارداد خواهیم داشت .

خلاصه :

دانش های مورد نیاز برای نگارش صحیح یک قرارداد :

اصول قرارداد نویسی : ضوابط و قواعدی که در نگارش هر قراردادی فارغ از عنوان و زبان باید رعایت شود .

قواعد عمومی قراردادها : قواعدی که باید وجود داشته باشند تا یک قرارداد خلق و متولد شود .

قواعد اختصاصی قرارداد : قواعدی که مختص یک عقد یا یک دسته از عقود می باشد .

سوال : آیا قرارداد شفاهی دارای اعتبار است ؟

قراردادهای شفاهی معتبر هستند منتها در این نوع قراردادها نیز باید قواعد عمومی و اختصاصی وجود داشته باشد و در اینصورت معتبر خواهد بود .

اما برای این نوع قراردادها ایراداتی وجود دارد و در واقع قراردادهای کتبی نسبت به شفاهی دارای مزایایی می باشند .

در نتیجه لازم است قراردادهای خود را مکتوب نماییم.

آیا قرارداد شفاهی در قانون نیز معتبر است ؟

بله ، در ماده ۷ قانون کار صحیح بودن قرارداد شفاهی بیان شده است .

خلاصه :

قرارداد شفاهی همچون قرارداد کتبی معتبر است و اساساً ، شفاهی و کتبی بودن در اصل وجود قرارداد نقشی ندارد .

فقدان قرارداد مکتوب با عدم قرارداد ملازمه ندارد .

اعتبار قرارداد شفاهی در متون قانونی هم مورد پذیرش و تصریح قرار گرفته است از جمله :

ماده ۷ قانون کار

« یک قرارداد کار ممکن است کتبی یا شفاهی باشد ».

مزایای قرارداد مکتوب :

در طولانی ترین آیه قرآن کریم ، سوره بقره آیه ۲۸۲ موضوع کتابت و انشاء قرارداد مطرح شده است .

اولین مزیت :

مهم ترین فایده این نوع قراردادهای بحث اثبات است .

قرارداد مکتوب در بحث اثبات بسیار آسان تر از قراردادهای شفاهی است.

از آفات قراردادهای شفاهی فراموشی ، فوت و یا انکار طرف مقابل است در این موارد شخص باید اثبات نماید

که امری آسان نخواهد بود .

حقوق همواره در حال تضییع و انکار می باشند و در واقع شخص برای آنکه بتواند از حق خود دفاع نماید دو

چیز لازم دارد :

۱. حقی داشته باشد

۲. بتواند آن را اثبات کند .

بنابراین اگر شخص حقی داشته باشد اما نتواند آن را اثبات نماید فایده ای نخواهد داشت .

نتیجه : قراردادهای مکتوب ادله اثباتی قوی و محکمی دارد.

دومین مزیت : شفافیت

قرارداد شفاهی به دلایل مختلفی ممکن است منجر به اختلافاتی شود .

اما در قراردادهای مکتوب زمانی که نگارش می شوند شفافیت لازم ایجاد می گردد.

سومین مزیت : افزایش میزان احتمال اجراء

در قراردادهای مکتوب اجراء آن بسیار بیشتر می شود.

بر خلاف قراردادهای شفاهی که احتمال اجرائی شدن آن بسیار کم است .

چهارمین مزیت : جلوگیری از فراموشی

« کمرنگ ترین جوهر ها ماندگار تر است از قوی ترین حافظه ها »

فراموشی آفتی است که هر زمان ممکن است عارض شود که نوشتن در جلوگیری از این مورد بسیار موثر است .

خلاصه :

مزایا و فواید نگارش قرارداد :

طولانی ترین آیه قرآن آیه ۱۸۲ در زمینه نگارش قرارداد ها می باشد .

علاوه بر این فواید متعددی بر نگارش قرارداد مترتب است از جمله :

- قرارداد مکتوب قوی ترین دلیل اثباتی است
- نگارش قرارداد شفافیت را به دنبال دارد که برای جلوگیری از اختلافات ضرورت دارد .
- نوشتن طرفین را متعهد تر و احتمال اجرای قرارداد را افزایش می دهد
- نگارش دشمن فراموشی است .